

מרכז עולמי להוראה

מיסוד מרן ראש הישיבה רבנו יששכר מאיר זצוק"ל
בנשיאות מרנן ורבנן גדולי פוסקי הדור שליטי"א
בראשות הרה"ג ר' דוד אקלר שליטי"א
רב ומייצג בק"ק נתיבות

מח"ס : מראה דוד
ניחא ליה לדוד
בן לציון דוד
מים לדוד
קול דוד
שכר דוד
קריאת דוד
שו"ת שמחת דוד
לדוד שמחה

- הנחיות למורי הוראה בדין תליה בדם פצע
- ביאור שיטת השו"ע בדין פסיק רישא דלא ניחא ליה בדרבנן
- מו"מ בדברי האור לציון בדין פסיק רישא דלא ניחא ליה בדרבנן
- בענין קינוח הגוף במגבונים לחים בשבת
- קול קורא למנוע מכשול בענין קינוח הגוף במגבונים לחים בשבת
- בענין הסכם יששכר וזבולון ומצורף בסופו שטר הסכם החזקת תורה
- בענין הקראים
- שאלות ותשובות בנושאים אקטואליים (בי חלקים)
- ביאורים בעניינים שונים

קריית הישיבה - רח' שפתי חיים 10 נתיבות
נייד : 052-760-8448 | טלפקס : 08-9941965 | דוא"ל : mol0527608448@gmail.com
מענה לשאלות - בוקר : 9:00-9:30 צהריים : 14:30-15:00 ערב : 20:30-22:00

שו"ת בענין פצע שבאקטרופיון

(שרוב ככל השאלות בתליה בדם פצע הינם אודות פצע שבאקטרופיון)

עם טבלאות סוגי הפצעים

שאלות ותשובות אודות מהות פצע שבאקטרופיון

(1) שאלה: מה הם הדברים שגורמים לאקטרופיון.

תשובה: אקטרופיון נוצר בעקבות שינויים הורמונליים שהאשה עוברת כגון הריון/לידה/הפלה/נטילת גלולות, ויש שטוענים שאף וסת חזק בעיקר עם גושים גורם לאקטרופיון.

ויתכן שינויים הורמונליים שלא ידועים לנו שגורמים לאקטרופיון.
וכשם שאקטרופיון נוצר בעקבות שינויים הורמונליים יכול אף להעלם מסיבה זו.

(2) שאלה: מה ההבדל מבחינה מציאותית בין אקטרופיון קטן לאקטרופיון גדול,

האם זה תלוי בגודל הרקמה/התאים שיצאו החוצה על פני צואר הרחם.

תשובה: כן, תלוי בגודל הרקמה, אמנם חשוב לציין שכל זה מצד האקטרופיון עצמו אך מבחינת דימום יכול להיות אפילו אקטרופיון גדול שלא מדמם כלל מכיון שעדיין לא נפצע.

(3) שאלה: מה ההבחנה בין אקטרופיון שטחי לאקטרופיון עמוק.

תשובה: באקטרופיון קטן - אין כל כך הבדל בין שטחי לעמוק, אמנם באקטרופיון גדול - העמוק נראה יותר מחוספס עם חריצים עמוקים והינו יותר רגיש להפצע ולדמם, והשטחי נראה פחות מחוספס והינו פחות רגיש להפצע ולדמם.

(4) שאלה: האם אקטרופיון קיים תמיד ורק הגודל שלו משתנה או לא.
תשובה: יש מי שטוען שהאקטרופיון קיים תמיד אצל כל הנשים עד גיל המעבר בערך, אלא שבעקבות שינויים הורמונליים משתנה גודלו.
אמנם יש שטוענים שאקטרופיון לא קיים תמיד בחוץ וכשמשתמשים בספקולום רגיל שפותח רק את הנרתיק אפשר להיכח בכך שלא רואים אקטרופיון, אבל אם משתמשים בספקולום שפותח את צואר הרחם אכן רואים את האקטרופיון מכיון שבתעלת צואר הרחם תמיד הוא קיים אך שם הוא לא מוגדר בתור אקטרופיון.

(5) שאלה: מה ההבדל בין אקטרופיון "פעיל" לאקטרופיון "לא פעיל".
תשובה: ברפואה אין כאלה מושגים אלא מגדירים אקטרופיון מדמם או אקטרופיון לא מדמם.
אמנם אהיות שמשתמשות בלשון "פעיל" ו"לא פעיל" מתכוונות שקודם שהאקטרופיון קיבל חיכוך וכיוצא בזה מדברים שגורמים לו להפצע ולדמם הוא נקרא "לא פעיל", אבל לאחר שקיבל חיכוך וכיוצא בזה מדברים שגורמים לו להפצע ולדמם הוא נקרא "פעיל".
וידוע שגם כשהוא "פעיל" אינו מדמם ברציפות ללא הפסקה ומ"מ יכול אח"כ שוב פעם להפצע ולדמם ע"י אחד מהדברים שגורמים לו להפצע ולדמם.

(6) שאלה: מה הם הדברים הגורמים לאקטרופיון להפצע ולדמם.
תשובה: הדברים הגורמים לאקטרופיון להפצע ולדמם הם:
א. בדיקת האשה בעד ב. בדיקת אחות ג. אישות ד. עצירות קשה (מכיון שאז התנוחה של הגוף בצירוף שהלחץ ממוקם על צואר הרחם יכול לגרום לדמם)
ה. קפיצות ומאמץ גופני חזק ו. ריצה - אם אין צניחת רחם לא אמור לדמם משום שלא מקבל חיכוך אבל כשיש צניחה יכול לקבל חיכוך ולדמם.

(7) שאלה: האם אקטרופיון יכול לדמם מאליו.
תשובה: אקטרופיון בדרך כלל אינו מדמם מאליו, ופעמים נראה שמדמם מאליו אף שהאשה לא עשתה בדיקה משום שהיה קודם לדימום אחד מהדברים הגורמים לאקטרופיון להפצע ולדמם.

8) שאלה: איך יתכן שיש בעד סימנים מובהקים לדם פצע שבאקטרופיון הרי האקטרופיון נמצא בצואר הרחם וכיצד מגיעה האשה עד לשם.
תשובה: אם האשה מכניסה את כל האצבע כמו אשה שכבר מנוסה אכן מגיעה לשם, וכל שכן אם מגביהה את רגלה על גבי משהו ומתכופפת שאז הרחם יורד מעט מכיון שהרחם לא מקובע אלא תלוי על כמין "חבלים".

9) שאלה: איך יתכן שיש בעד סימנים מובהקים לדם פצע שבאקטרופיון בצידו של העד ולא במרכזו, הרי האקטרופיון ממוקם בפתח צואר הרחם.
תשובה: הכל תלוי איך האשה אוחת את העד, דהיינו אם מכניסה אותו על צידו ממילא מתקבל הדם פצע בצידו של העד.

10) שאלה: איך יתכן שיש בעד סימנים מובהקים לדם פצע שבאקטרופיון (שאכן רואים בעד סימנים מובהקים לדם פצע שבאקטרופיון), ובנוסף לכך יש בעד הפרשה שבקצוות שלה רואים לכאורה גוון דם שאינו נראה שיש לו שייכות לפצע שבאקטרופיון.
תשובה: בזמן שנגעה האשה בפצע שבאקטרופיון התקבל בעד סימנים מובהקים לדם פצע, אמנם במקביל לזה היתה הפרשה נקיה שיצאה מהרחם ועברה דרך הפצע ונהיה להפרשה גוון דם ונמצאת כעת בנרתיק, ולכן כשעשתה האשה את הבדיקה התלווה למראה של הפצע הפרשה שבקצוות שלה רואים גוון דם.
אמנם חשוב לציין שכל זה דוקא באופן שכמות הדם הינה רק בקצוות שאז שייך לומר שקיבלה גוון דם מחמת שעברה דרך הפצע אבל באופן שכמות הדם אינה רק בקצוות אלא מתפרסת על שטח גדול יותר לא שייך לומר שקיבלה גוון דם מחמת שעברה דרך הפצע ובאופן כזה נצטרך להתאים את כמות הדם שבעד לכמות הדם שהאחות רואה בבדיקה.

(11) שאלה: מה הסיבה שבחלק מהבדיקות שהאשה עושה יוצא נקי ואילו בחלק מהבדיקות רואים בעד סימנים מובהקים לדם פצע שבאקטרופיון.

תשובה: יכול להיות לזה כמה סיבות:

א. מכיון שבימים שהבדיקות יצאו נקי לא נגעה בפצע שבאקטרופיון אבל בימים שרואים בעד סימנים מובהקים לדם פצע שבאקטרופיון נגעה בו וגרמה לו להפצע ולדמם.

ב. מכיון שבתחילה היה שפשוף קל בבדיקה וזה עדיין לא גרם לו להפצע ולדמם, אך כשחזרה על זה אח"כ שפשפה אותו פעם נוספת וגרמה לו להפצע ולדמם.

ג. מכיון שבימים שהבדיקות יצאו נקי האשה שתתה מספיק נוזלים והמקום לא היה רגיש כל כך לדימום, אבל בימים שרואים בעד סימנים מובהקים לדם פצע שבאקטרופיון לא שתתה מספיק והמקום היה יבש ורגיש יותר לדימום.

שאלות הלכתיות בענין תליה למפרע ותליה להבא בפצע שבאקטרופיון

השאלות דלהלן מתייחסות

לכתם – שכידוע אין בו סימנים מובהקים לדם פצע שבאקטרופיון
וכן לעד בדיקה – למורי הוראה שאינם בקיאים בסימנים המובהקים לדם פצע שבאקטרופיון.
[ואילו למורי הוראה שבקיאים בסימנים המובהקים לדם פצע שבאקטרופיון
ישנה אפשרות בעד בדיקה (ולא בכתם) לתלות למפרע ולהבא מעבר לזמן שיבואר להלן,
כמבואר בהרחבה בהנחיות למורי הוראה בדין תליה בדם פצע
וכן מבואר בהרחבה רבה בספר מראה דוד].

- (1) שאלה:** כשהאחות רואה פצע באקטרופיון שמדמם בנגיעה קלה או בינונית
כמה זמן יש לנו ודאות שהיה קיים לפני כן במצב כזה שמדמם ע"י נגיעה
[על מנת שנוכל לתלות את הדם שבעד בדיקה (בדיקה שעשתה האשה
קודם לבדיקת האחות) בפצע שבאקטרופיון, באופן שכמות הדם שבעד
מתאימה לכמות הדם שבבדיקת האחות].
- תשובה:** אם כמות הדם שהאחות רואה בבדיקה קטנה (עד חצי גריס) -
אין לנו ודאות שהיה קיים לפני כן במצב כזה שמדמם ע"י נגיעה.
ואם כמות הדם שהאחות רואה בבדיקה גדולה (למעלה מחצי גריס) -
אם האחות לא רואה תהליך של ריפוי יש לנו ודאות שהיה קיים במצב כזה
שמדמם ע"י נגיעה 12 שעות למפרע.

- (2) שאלה:** כשהאחות רואה פצע באקטרופיון שמדמם בנגיעה קלה או בינונית
כמה זמן יש לנו ודאות שיהיה קיים להבא במצב כזה שמדמם ע"י נגיעה
[על מנת שנוכל לתלות את הדם שבעד בדיקה (בדיקה שתעשה האשה
לאחר בדיקת האחות) בפצע שבאקטרופיון, באופן שכמות הדם שבעד
מתאימה לכמות הדם שבבדיקת האחות].
- תשובה:** אם כמות הדם שהאחות רואה בבדיקה קטנה (עד חצי גריס) -
אין לנו ודאות שיהיה קיים להבא במצב כזה שמדמם ע"י נגיעה.
ואם כמות הדם שהאחות רואה בבדיקה גדולה (למעלה מחצי גריס) -
אם האחות לא רואה תהליך של ריפוי יש לנו ודאות שיהיה קיים במצב כזה
שמדמם ע"י נגיעה 12 שעות להבא.

(3 שאלה): כשהאחות רואה פצע באקטרופיון שמדמם בנגיעה קלה או בינונית כמה זמן יש לנו ודאות שהיה קיים לפני כן ויכל לדמם מאליו כמות של יותר מגריס, [על מנת שנוכל לתלות את הכתם (שראתה האשה קודם לבדיקת האחות) בפצע שבאקטרופיון].

תשובה: אם כמות הדם שהאחות רואה בבדיקה קטנה (עד חצי גריס) - אין לנו ודאות שיכל לדמם לפני כן כמות של יותר מגריס אפילו אם בתוך שעה מזמן מציאת הכתם הלכה האשה לבדיקת אחות. ואם כמות הדם שהאחות רואה בבדיקה גדולה (מחצי גריס ומעלה) - יש לנו ודאות שיכל לדמם לפני כן כמות של יותר מגריס אפילו עד 8 שעות למפרע, ובתנאי שהיה לפני מציאת הכתם סיבה שיכולה לגרום לאקטרופיון להפצע ולדמם (וכפי שכבר נזכר לעיל אקטרופיון אינו מדמם מאליו).

ומעבר ל-8 שעות יש רק 50% בערך שיכל לדמם מאליו, בתנאי שהיה קודם למציאת הכתם סיבה שיכולה לגרום לאקטרופיון להפצע ולדמם כנ"ל.

(4 שאלה): כשהאחות רואה פצע באקטרופיון שמדמם בנגיעה קלה או בינונית כמה זמן יש לנו ודאות שיהיה קיים להבא ויוכל לדמם מאליו כמות של יותר מגריס, [על מנת שנוכל לתלות את הכתם (שתראה האשה לאחר בדיקת האחות) בפצע שבאקטרופיון].

תשובה: אם כמות הדם שהאחות רואה בבדיקה קטנה (עד חצי גריס) - עד 8 שעות מבדיקת האחות יש לנו ודאות שיוכל לדמם כמות של יותר מגריס (אף בלי שידוע לנו בתוך זמן זה על סיבה שיכולה לגרום לאקטרופיון להפצע ולדמם, הואיל ובדיקת האחות היא עצמה סיבה שיכולה לגרום לאקטרופיון להפצע ולדמם וכפי שכבר נזכר לעיל).

ולאחר 8 שעות צריך שקודם למציאת הכתם יהיה סיבה שיכולה לגרום לאקטרופיון להפצע ולדמם. ואם כמות הדם שהאחות רואה בבדיקה גדולה (מחצי גריס ומעלה) - עד 12 שעות מבדיקת האחות יש לנו ודאות שיוכל לדמם כמות של יותר מגריס (אף בלי שידוע לנו בתוך זמן זה על סיבה שיכולה לגרום לאקטרופיון להפצע ולדמם, הואיל ובדיקת האחות היא בעצמה סיבה שיכולה לגרום לאקטרופיון להפצע ולדמם וכפי שכבר נזכר לעיל).

ולאחר 12 שעות צריך שקודם למציאת הכתם יהיה סיבה שיכולה לגרום לאקטרופיון להפצע ולדמם.

טבלאות סוגי הפצעים

אין להורות עפ"י טבלאות אלו אלא לאחר עיון היטב במכתב המצורף

הנחיות מהרבנית ד"ר בוגרד 03-6181193 054-6851193

כמו כן לבירור העניין ניתן לפנות ל:

ד"ר ציון טל: 050-6734150

ד"ר ברונו רוזן: 050-3098311

גב' עמר: 04-9040303 052-7698919

גב' פרידברג: 054-8432071

מחמת חומר העניין – בטבלה זו צויין רק הזמן המינימלי שהפצע ודאי קיים

עד בדיקה

פצע שבאקטרופיון / בצואר הרחם / בנרתיק / בשפתיים

סוג הפצע	זמן שהפצע ודאי קיים למפרע ולהבא (באופן שהפצע אינו בתהליך ריפוי)	כמות הדם שאפשר לתלות	האופנים שאפשר לתלות מעבר לזמן המפורט בטבלה
פצע שבאקטרופיון	אם כמות הדם שהפצע מדמם היא עד חצי גריס: אין לנו פרק זמן ודאי - - - אם כמות הדם שהפצע מדמם היא למעלה מחצי גריס: 12 שעות	צריך שכמות הדם שבעד תתאים לכמות הדם שבבדיקת האחות	רגלים לדבר
פצע שבצואר הרחם	*קטן: אין לנו פרק זמן ודאי - - - **גדול: 12 שעות	צריך שכמות הדם שבעד תתאים לכמות הדם שבבדיקת האחות	רגלים לדבר
פצע שבנרתיק - - - פצע שבשפתיים	*קטן: אין לנו פרק זמן ודאי - - - **גדול: 8 שעות	צריך שכמות הדם שבעד תתאים לכמות הדם שבבדיקת האחות	א. רגלים לדבר ב. הרגשת כאב (רק בתליה להבא אבל בתליה למפרע ישנה מחלוקת)
מחלת עור שבצואר הרחם	*קטן: שעה - - - **גדול: 24 שעות	צריך שכמות הדם שבעד תתאים לכמות הדם שבבדיקת האחות	רגלים לדבר
מחלת עור שבנרתיק - - - מחלת עור שבשפתיים	*קטן: שעה - - - **גדול: 24 שעות	צריך שכמות הדם שבעד תתאים לכמות הדם שבבדיקת האחות	א. רגלים לדבר ב. הרגשת כאב (רק בתליה להבא אבל בתליה למפרע ישנה מחלוקת)

* קטן – עד חצי ס"מ.
** גדול – למעלה מחצי ס"מ

טבלאות סוגי הפצעים

כתם יותר מגרים

פצע שבאקטרופיון / בצואר הרחם / בנרתיק / בשפתיים

האופנים שאפשר לתלות מעבר לזמן המפורט בטבלה	האופנים שאפשר לתלות בזמן המפורט בטבלה	זמן שהפצע ודאי קיים למפרע ולהבא (אם כיום מדמם למעלה מגרים)	זמן שהפצע ודאי קיים למפרע ולהבא (אם כיום מדמם פחות מגרים)	סוג הפצע
אין אפשרות תליה	כשלפני מציאת הכתם היתה אחת מהסיבות הגורמות לאקטרופיון להפצע ולדמם (כגון: בדיקת האשה בעד, בדיקת האחות, אישות, עצירות קשה, קפיצות, מאמץ גופני חזק) ולא מאליו	למפרע - 8 שעות להבא - 12 שעות	עד חצי גריס: אין לנו פרק זמן ודאי - - - למעלה מחצי גריס: למפרע - 8 שעות להבא - 12 שעות	פצע שבאקטרופיון
אין אפשרות תליה	כשלפני מציאת הכתם היתה אחת מהסיבות הגורמות לפצע לדמם (כגון: בדיקת האשה בעד, בדיקת האחות, אישות, עצירות קשה, קפיצות, מאמץ גופני חזק) ולא מאליו	8 שעות	אין לנו פרק זמן ודאי	פצע שבצואר הרחם
אין אפשרות תליה	כשלפני מציאת הכתם היתה אחת מהסיבות הגורמות לפצע לדמם (כגון: בדיקת האשה בעד, בדיקת האחות, אישות) ולא מאליו	8 שעות	אין לנו פרק זמן ודאי	פצע שבנרתיק
אין אפשרות תליה	אם משתפשף - 12 שעות אם לא משתפשף - 8 שעות	8-12 שעות	אין לנו פרק זמן ודאי	פצע שבשפתיים
אין אפשרות תליה	תלוי בסוג המחלה יש שמדמם מאליו ויש שמדמם רק ע"י סיבה	8 שעות	אין לנו פרק זמן ודאי	מחלת עור שבצואר הרחם
אין אפשרות תליה	תלוי בסוג המחלה יש שמדמם מאליו ויש שמדמם רק ע"י סיבה	8 שעות	אין לנו פרק זמן ודאי	מחלת עור שבנרתיק
אין אפשרות תליה	תלוי בסוג המחלה יש שמדמם מאליו ויש שמדמם רק ע"י סיבה	8 שעות	אין לנו פרק זמן ודאי	מחלת עור שבשפתיים